

๒๘

ธรรม ๔

คำว่าธรรมแยกออกเป็นหลายประการ ท่านแสดงไว้เป็น
หลัก เป็นประธาน แก่ในศัพท์ว่า ธรรม

ธมฺโม คำว่าธรรมนั้นแยกออกไปถึง ๔ คือ คุณธรรม
เทศนาธรรม ปริยัติธรรม นิสัตตนิชีวัตรธรรม แยกออกไปเป็น ๔

คุณธรรม

ให้ผลตามกาล ฝ่ายดีก็ให้ผลเป็นสุข ฝ่ายชั่วก็ให้ผลเป็น
ทุกข์ นี่ก็เป็นคุณธรรมฝ่ายดีฝ่ายชั่ว หรือดีฝ่ายเดียวให้ผลเป็น
สุขฝ่ายเดียวนั้น ก็เรียกว่าคุณธรรม

เทศนาธรรม

ที่พระองค์ตรัสเทศนา ไพเราะในเบื้องต้น ไพเราะใน
ท่ามกลาง ไพเราะในเบื้องปลาย ท่านวางหลักไว้

ไพเราะในเบื้องต้นคือศีล บริสุทธีกาย วาจา เรียบร้อย
ดีไม่มีโทษ ตลอดจนกระทั่งถึงดวงศีล

ไฟเราในท่ามกลางคือสมาธิ ตลอดจนกระทั่งถึงดวงสมาธิ

ไฟเราในเบื้องปลายคือปัญญา ตลอดจนกระทั่งถึงดวงปัญญา นี่ก็คือเทศนาธรรม

ปริยัติธรรม

ข้อปฏิบัติอันกุลบุตรจะพึงเล่าเรียนศึกษา ตั้งแต่นักธรรมตรี โท เอก เปரியญ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ หลักสูตรวางไว้ในประเทศไทย การศึกษาปริยัติมีเท่านี้ นี่ที่เรียกว่าปริยัติธรรม

นิสัตตนิวัตรธรรม

ยกเอารูปออกเสีย กับวิญญาณออกเสีย เหลือแต่ เวทนา สัญญา สังขาร ๓ อย่างนี้ท่านจัดเป็นนิสัตตนิวัตรธรรม ไม่ใช่สัตว์ไม่ใช่ชีวิต

แสดงหลักไว้ดังนี้แสดงธรรมออกไปเป็น ๔ คือ คุณธรรม เทศนาธรรม ปริยัติธรรม นิสัตตนิวัตรธรรม แสดง ๔ ดังนี้

ธรรมรักษาผู้ประพฤติธรรม

๑๒ มกราคม พ.ศ.๒๔๙๗